

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชน

แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

Guidelines of Active Learning Management Ability Development by

Using Professional Learning Community of Teachers of Phanpasoksawad School,

Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2

วันที่รับบทความ: 16 ส.ค. 67

วันที่แก้ไขบทความ: 27 ม.ค. 68

วันที่ตอบรับ: 30 มี.ค. 68

อนุสรฯ พันอุโมง¹

Anutsara Punumong¹

สุวดี อุปป็นใจ²

Suwadee Ouppinjai²

สมเกียรติ ตุ่นแก้ว³

Somkiet Tunkaew³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้และศึกษาแนวทาง การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร และครู ในโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ จำนวน 41 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ได้แนวทางในการพัฒนา

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2565)

¹ Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. (2022)

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)

² Assistant Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. (Advisor).

³ อาจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)

³ Lecturer in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. (Co Advisor).

ดังนี้ ด้านการวิจัยและพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ด้านการสอนและใช้สื่อการสอน ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

คำสำคัญ : สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The purposes of the study were to evaluate the learning management abilities and to study the guidelines of active learning management ability development by using professional learning community of teachers of Phanpasoksawad School, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2. The population used in this study were 41 administrators and teachers of Phanpasoksawad School and 7 experts. The instruments used in the study were the questionnaire and the semi-structured interview. The statistics used in the study were frequency, percentage, mean and standard deviation. The findings were as follows:

1. Assessment results of proactive learning management competency using professional learning community process of teachers at Phanpasoksawad School, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2 found that the overall level was at a high level.

2. The guidelines of active learning management ability development by using professional learning community of teachers of Phanpasoksawad School, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2 were learner development and research, personal and professional development, instructions and teaching aids usage, learning design, classroom management, and learning outcome assessment and evaluation.

Keywords: Learning Management Ability, Active Learning Management, Professional Learning Community

บทนำ

การศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและสังคม กล่าวคือ การศึกษาจะเป็นองค์ประกอบแรกที่มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศทำให้เกิดความก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาประเทศมีความมั่นคง ชัยยืน และมีความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างยั่งยืน ในเวทีโลก สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความหมายของ “การศึกษา” ไว้ในมาตรา 4 ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ขององคกรและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และกล่าวถึงแนวการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 22 ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการ

จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา, 2556, น. 2-13)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่
Bonwell and Eison (1991, p.5) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้เชิงรุกว่า เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน
อภิปราย หรือมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการคิดขั้นสูง
นั่นคือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า ดังนั้น กลยุทธ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก คือ กิจกรรมการเรียน
การสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำและคิดเกี่ยวกับสิ่งที่พวกเขากำลังทำ สอดคล้องกับ วิทวัส ดวงกุมเมศ และวริ
รัตน์ แก้วอุไร (2560, น. 5) ซึ่งกล่าวถึงเรียนอย่างกระตือรือร้น (Active Learning) ว่าเป็นกระบวนการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และเป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้ มีพฤติกรรมที่แสดงออก
ให้เห็นถึงการมีความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ใช้กระบวนการคิดในการแก้ปัญหา หรือสถานการณ์ต่าง ๆ อย่าง
เป็นระบบ มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลของการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง
และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน จนสามารถสร้างองค์ความรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย พบว่า ครูไทยส่วนใหญ่ยังยึดติดกับการสอนแบบเดิม
(Passive Learning) ที่เน้นการสอนแบบบรรยาย ท่องจำ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ลงมือทำ
ด้วยตนเอง (Active Learning) ของผู้เรียน (สถาพร พุทธิพิศกุล, 2555, น.4) สาเหตุสำคัญที่ทำให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ยังไม่ประสบความสำเร็จในเชิงปฏิบัติเท่าที่ควร เนื่องจากผู้สอนยังมีความเคยชินกับการสอนแบบเก่าที่ยึดครูเป็น
ศูนย์กลาง (Teacher centered) ร่วมกับการขาดความรู้ความเข้าใจในการสอนแบบใหม่ที่เหมาะสมกับผู้เรียนสำหรับยุค
ศตวรรษที่ 21 ที่มีองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้น เนื่องจากการดำเนินการในการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรที่
กำหนด คือ การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) แต่ยังใช้การสอนแบบเดิม ๆ อยู่
คุณภาพของผู้เรียนอาจลดลง และไม่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้อง
ตั้งเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพครูด้วยการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์ที่กำหนดและรับรู้ร่วมกัน
ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้รับโอกาสในการพัฒนาทางวิชาชีพ บริหารจัดการให้ครูมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง
มีความรู้ที่ทันสมัยในเนื้อหาสาระที่จะสอน ตลอดจนเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีทักษะในการบริหารจัดการชั้นเรียน
ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนของผู้เรียนได้ (เข้มทอง สิริแสงเลิศ, 2561, น. 54-55)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นแนวคิดหนึ่งที่สร้างขึ้นเพื่อ
ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นการพัฒนาแนววิถีการเรียนรู้และพัฒนาขององค์กรแบบโรงเรียนที่
เรียกว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างหลากหลายรูปแบบในบริบทต่าง ๆ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
(Professional Learning Community: PLC) หมายถึง การรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันเป็นความสัมพันธ์แบบ
กัลยาณมิตร มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้นำ
ร่วมกัน และผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้ดูแลสนับสนุนสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่
คุณภาพผู้เรียนที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของ
สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้

การพัฒนาคุณภาพครู ตามกระบวนการพัฒนาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) ขั้นวางแผน (Plan) คือ การวางแผนกำหนดเป้าหมายของการแก้ปัญหา การวิเคราะห์หลักสูตร/รายวิชาที่จะจัดการเรียนรู้ และการวางแผนออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2) ขั้นปฏิบัติ (Do) คือ การลงมือปฏิบัติ สังเกตการจัดการเรียนรู้โดยชุมชนนักเรียนรู้ และ 3) ขั้นสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน (See) คือ การสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ การปรับปรุงแก้ไข และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จะพบว่า การให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารขับเคลื่อนโรงเรียนนั้น เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดการเรียนการสอน โดยอาศัยความร่วมมือภายในกลุ่มโรงเรียนระดับพื้นที่ให้เกิดเป็นความร่วมมือกัน เพื่อการให้บริการทางการศึกษาแก่ผู้เรียนตอบสนองความต้องการทางการศึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่ (มินตรา ลายสนิทเสรีกุล และปิยพงษ์ สุเมตติกุล, 2557, น.394) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจึงเป็นการรวมกลุ่มที่ทำให้เกิดการปรับปรุงทักษะ เจตคติ ความเข้าใจ กระบวนการปฏิบัติงานของครูและกลุ่มครู พัฒนาจากการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ เป็นการพัฒนาตนเอง พัฒนางค์กรแห่งการเรียนรู้ จนในที่สุดกลายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง (ปองทิพย์ เทพอริย์, 2557, น.286)

โรงเรียนพานพสกสวส์ดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มุ่งส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ (Active learning) ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด ปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและคงทนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา ให้นักเรียนมีส่วนร่วม ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมได้จริง ครูใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก เพื่อให้นักเรียนที่ขาดทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน ขาดทักษะในการทำงานร่วมกัน ให้ได้รักการเรียนรู้และเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข ครูร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำข้อมูลมาร่วมพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และสอนตามแผน ครูผลิตนวัตกรรมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม ได้ลงมือปฏิบัติจริงจนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง จัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิด ครูใช้สื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมและเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของสื่อการสอนที่ใช้

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนพานพสกสวส์ดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูคนหนึ่งในโรงเรียนพานพสกสวส์ดี จึงมีความสนใจที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนพานพสกสวส์ดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูให้สูงขึ้น อีกทั้งผลการวิจัยที่ได้ยังสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูทุกคนในโรงเรียนพานพสกสวส์ดี และโรงเรียนในสังกัด เพื่อพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยองค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จากการสังเคราะห์แนวคิดและหลักการของนักวิชาการ นักการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ Haberman & Stinnell (1973) The National Institute of Education (2009) Asia Society (2011) วิชัย แหวนเพชร (2554) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) สถาบันพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2552) และคณะกรรมการคุรุสภา (2562) สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบได้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การออกแบบการเรียนรู้ 2) การวิจัยและพัฒนาผู้เรียน 3) การบริหารจัดการชั้นเรียน 4) การสอนและใช้สื่อการสอน 5) การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ และ 6) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้

1.2 กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ตามแนวคิดของคณะกรรมการพัฒนาเครือข่ายวิชาชีพคุรุสภา (ประเสริฐ ศรีสาดี และคณะ, 2565) Imprasitha (2010, อ้างใน ปฐมพร ชัมมาภิตตระกูล, 2565) และสิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา (2561) ตามกระบวนการของ PLC 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นวางแผน (Plan) 2) ขั้นปฏิบัติ (Do) และ 3) ขั้นสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน (See)

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 รวมจำนวนทั้งหมด 41 คน
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 รวมจำนวนทั้งหมด 41 คน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

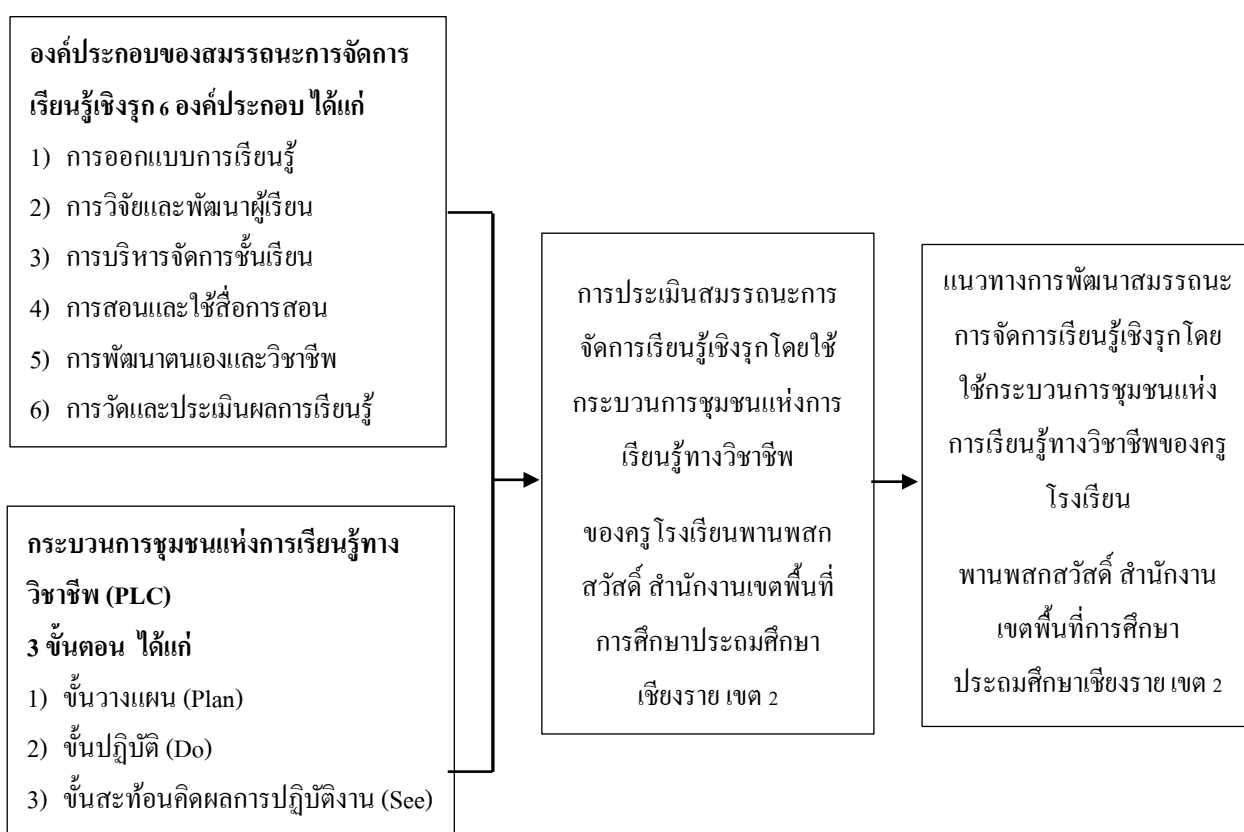
ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ดังนี้

- 1) ศึกษานิเทศก์ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 1 คน
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 3 คน
- 3) ครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 3 คน

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

องค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จากการสังเคราะห์แนวคิดและหลักการของนักวิชาการ นักการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ Haberman & Stinnell (1973) The National Institute of Education (2009) Asia Society (2011) วิชัย แหวนเพชร (2554) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) สถาบัน

พัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2552) และคณะกรรมการคุรุสภา (2562) สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบได้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่

1) การออกแบบการเรียนรู้ พฤติกรรมของครูในด้านการกำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาและหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2) การวิจัยและพัฒนาผู้เรียน พฤติกรรมของครูในด้านการกำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ด้านการวิจัยและพัฒนาผู้เรียน การกำหนดเป้าหมายในการวิจัยและพัฒนาผู้เรียน การวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ และบริบทของผู้เรียนทั้งแบบรายชั้นและรายบุคคล การวางแผนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม

3) การบริหารจัดการชั้นเรียน พฤติกรรมของครูในด้านการกำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ด้านการบริหารจัดการเรียน การกำหนดเป้าหมายในการบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน การวางแผนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียน การจัดทำแผนการบริหารจัดการชั้นเรียนร่วมกันอย่างเป็นระบบ การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในห้องเรียนได้เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การสังเกต นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการชั้นเรียน

4) การสอนและใช้สื่อการสอน พฤติกรรมของครูในด้านการกำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ในการสอนและใช้สื่อการสอน การสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการด้านการสอนและใช้สื่อการสอน การวางแผนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนและใช้สื่อการสอน

5) การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ พฤติกรรมของครูในด้านการกำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ การสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ การวางแผนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ การวางแผน/โครงการในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพพร้อมกัน อย่างมีประสิทธิภาพ การแสวงหาความรู้และสิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

6) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พฤติกรรมของครูในด้านการกำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวางแผนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม

กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ตามแนวคิดของคณะกรรมการพัฒนาเครือข่ายวิชาชีพคุรุสภา (ประเสริฐ ศรีสาธา และคณะ, 2565) Inprasitha (2010, อ้างใน ปฐมพร ชัมมาภิรัตตระกูล, 2565) และสิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา (2561) สามารถแบ่งกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1) ขั้นวางแผน (Plan) เป็นการประชุมเพื่อกำหนดค่านิยม วิสัยทัศน์ การสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และการวางแผนกำหนดเป้าหมายของการแก้ปัญหา การวิเคราะห์หลักสูตร/รายวิชาที่จะจัดการเรียนรู้ และการวางแผนออกแบบการจัดการเรียนรู้

2) ขั้นปฏิบัติ (Do) เป็นการดำเนินการหรือการลงมือปฏิบัติตามแผนที่ออกแบบไว้ การให้ความช่วยเหลือ สังเกต นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการ

3) ขั้นสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน (See) เป็นการประชุมรายงานผลการดำเนินการ การสะท้อนคิดผลการดำเนินการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการต่อไป

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งใช้วิธีการวิจัยผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ แล้วตามด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 41 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นจากกรอบแนวคิดในการทำวิจัย ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสอบถามประเมินเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน โดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3.2 วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3.3 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามกรอบเนื้อหาที่กำหนด คือ การประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

3.4 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมและความครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.5 นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญทำการพิจารณาตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

3.6 นำผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์โดยประยุกต์ใช้วิธีการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินเป็นรายชื่อ ปรับปรุงข้อคำถามบางข้อตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

3.7 นำแบบสอบถามไป Try out โดยนำไปทดลองใช้กับครู โรงเรียน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน นำมาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (α) ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.987

3.8 ตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยของแบบสอบถามแล้วนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อขอความร่วมมืออย่างเป็นทางการในการตอบแบบสอบถาม

4.2 จัดทำแบบสอบถามออนไลน์ด้วย Google Form แล้วนำ URL ของแบบสอบถามออนไลน์มาจัดทำ QR Code เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแบบออนไลน์

4.3 ส่งแบบสอบถามในรูปแบบ QR Code พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนพานพสกสวส์ดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในปีการศึกษา 2565 รวมจำนวนทั้งหมด 41 คน

4.4 เก็บรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแล้วทั้งหมด

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดจะนำมาทำการวิเคราะห์ ดังนี้

5.1 ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (n) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

5.2 ข้อมูลตอนที่ 2 การประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โรงเรียนพานพสกสวส์ดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนพานพสกสวส์ดีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

1. ประชากร

การศึกษาในขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โรงเรียนพานพสกสวส์ดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือ เป็นผู้บริหาร ครู หรือศึกษานิเทศก์ ที่อยู่ในโรงเรียนที่ใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในการจัดการเรียนการสอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Protocol) เพื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในประเด็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โรงเรียนพานพสกสวส์ดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ ข้อมูลแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เป็นคำถามที่มาจากผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 และจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 การประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มาใช้เป็นกรอบในการสร้างคำถาม

3.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบเนื้อหาที่กำหนด คือ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

3.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมและความครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.5 นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญทำการพิจารณาตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย แล้วนำส่งไปยังผู้ทรงคุณวุฒิที่คัดเลือกไว้

4.2 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิระหว่างวันที่ 25 – 31 มกราคม พ.ศ. 2566 ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะเริ่มต้นจากการแนะนำตัวเอง บอกวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์ แล้วจึงเริ่มสัมภาษณ์ โดยในกระบวนการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการบันทึกข้อมูล โดยวิธีการจดบันทึกข้อมูลและการบันทึกเสียง ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนทำการบันทึกเสียง แล้วจึงบันทึกเสียงเมื่อได้รับอนุญาตแล้วเพื่อนำมาใช้ในการตรวจสอบและตรวจทานความถูกต้องในภายหลังได้

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมดมาดำเนินการ ดังนี้

5.1 นำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกและถอดเทปบันทึกเสียงมาเรียบเรียง และจำแนกประเด็นสำคัญ โดยนำข้อความหรือประโยคที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันจัดไว้กลุ่มเดียวกันเพื่อเป็นการจำแนกและจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบ จากนั้นสรุปแนวคิด (Conceptual Categories) ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในการศึกษา

5.2 ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมดมาเขียนเป็นรายงานในรูปแบบพรรณนา โดยเขียนบรรยายสิ่งที่ค้นพบอย่างละเอียดและชัดเจน พร้อมทั้งยกตัวอย่างคำพูดประกอบคำหลักสำคัญที่ได้ เพื่อแสดงความชัดเจนของเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปมาก คือ ด้านการวิจัยและพัฒนา ผู้เรียน ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ด้านการสอนและใช้สื่อการสอน ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า

2.1 ด้านการวิจัยและพัฒนาผู้เรียน ดำเนินการดังนี้ ขึ้นวางแผน ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้ครูเห็นคุณค่าของการทำวิจัยในชั้นเรียน และส่งเสริมให้ครูทำวิจัยโดยการจัดอบรมให้ความรู้ ขึ้นปฏิบัติ ผู้บริหารสนับสนุนครูทำวิจัยในชั้นเรียนและพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนการวิจัยที่วางไว้ ขึ้นสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูจัดประชุมเพื่อรายงานผลการวิจัยและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำวิจัยและพัฒนา

2.2 ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ดำเนินการดังนี้ ขึ้นวางแผน ผู้บริหารและครูจัดประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดค่านิยม วิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่าง ขึ้นปฏิบัติ ผู้บริหารจัดให้มีการอบรมพัฒนาครูด้านต่าง ๆ ทั้งแบบออนไซต์และออนไลน์ ครูเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองตามแผนที่วางไว้ ครูนำผลการพัฒนาตนเองมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ขึ้นสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูจัดประชุมเพื่อรายงานผลการประเมินตนเองและรายงานผลการปฏิบัติงานของครูทุกคน ร่วมกันวิเคราะห์หาจุดเด่นและจุดที่ต้องพัฒนาปรับปรุงตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ด้านการสอนและใช้สื่อการสอน ดำเนินการดังนี้ ขึ้นวางแผน ผู้บริหารและครูจัดประชุมเพื่อร่วมกันกำหนดค่านิยม วิสัยทัศน์ และเป้าหมายด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา ด้านการสอนและการใช้สื่อการสอนของครู เพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนา ขึ้นปฏิบัติ ผู้บริหารจัดอบรมพัฒนาครูด้านการใช้สื่อการสอนโดยใช้วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ขึ้นสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครู ร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และปัญหาที่พบในการสอนและการใช้สื่อการสอน

2.4 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ดำเนินการดังนี้ ขึ้นวางแผน ผู้บริหารสร้างความเข้าใจความตระหนักแก่ครูในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น ขึ้นปฏิบัติ ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง กำหนดผลการเรียนรู้ ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสม ขึ้นสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้มาร่วมกันสะท้อนคิดเพื่อพิจารณาความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

2.5 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ดำเนินการดังนี้ ขึ้นวางแผน ผู้บริหารและครูจัดประชุมเพื่อร่วมกันวางแผนการแก้ปัญหาและพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนอย่างเหมาะสมเดือนละครั้ง ขึ้นปฏิบัติ ครูดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างเหมาะสมและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ร่วมกันใช้กระบวนการ PLC ขึ้นสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูร่วมกันการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้จุดเด่น จุดด้อย และปัญหาที่พบในการบริหารจัดการชั้นเรียนในแต่ละชั้น ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียน

2.6 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดำเนินการดังนี้ ขึ้นวางแผน ผู้บริหารสร้างความเข้าใจและข้อตกลงกับครูเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผล ขึ้นปฏิบัติ ครุณาเครื่องมือ/วิธีการวัดและประเมินผลมาใช้จริงตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ในหลักสูตร ครูใช้เครื่องมือ/วิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม ขึ้นสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูจัดประชุม After Action Review (AAR) ทุกภาคเรียน เพื่อสะท้อนคิดผลการวัดและประเมินผลของครู ร่วมกันวิเคราะห์หาจุดเด่นและจุดที่ต้องพัฒนาเพื่อปรับปรุงแก้ไข และร่วมกันหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูมีความตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีการรวมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียน เพื่อร่วมกันจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและหาแนวทางร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารและครูมีการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ในการปฏิบัติงาน และครูมีการจัดทำ ID Plan เพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สราวุธ แวงธิสาร (2562) ซึ่งวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ครูได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน มีการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อให้เกิดกระบวนการคิด ครูกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลนักเรียนอย่างชัดเจน

2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนพานพสกสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า

2.1 ด้านการวิจัยและพัฒนาผู้เรียน ควรดำเนินการดังนี้ ขึ้นปฏิบัติ ผู้บริหารสนับสนุนครูทำวิจัยในชั้นเรียนและพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมต่างๆตามแผนการวิจัยที่วางไว้ ผู้บริหารและเพื่อนครูคอยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการทำวิจัย ผู้บริหารและหัวหน้าวิชาการสังเกต นิเทศ กำกับและติดตามการดำเนินงานของครู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารและครูมีการจัดกิจกรรมตามแผนการวิจัยที่ออกแบบไว้และมีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอสอดคล้องกับ สราวุธ แวงธิสาร (2562) ซึ่งวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา ผู้บริหารและครูร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูล คิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล อำนวยความสะดวกและสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนกันอย่างแท้จริง โดยครูร่วมกันวางแผน ออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามบริบทของตนเองที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำข้อมูลผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา ตรวจสอบผลลัพธ์การเรียนรู้และผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2.2 ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ควรดำเนินการดังนี้ ขึ้นสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูจัดประชุมเพื่อรายงานผลการประเมินตนเองและรายงานผลการประเมินการปฏิบัติงานของครูทุกคนโดยดำเนินการทุกภาคเรียน ร่วมกันวิเคราะห์หาจุดเด่นและจุดที่ต้องพัฒนาปรับปรุงตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และครูนำผลการพัฒนาตนเองมาสะท้อนคิดเพื่อหาแนวทางปรับปรุงและพัฒนา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารและครูมีการประเมินตนเอง อบรมพัฒนาตนเองและวิชาชีพ เพิ่มศักยภาพในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ สุรตนา เครือชาติ (2562) ซึ่งวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน บุคลากรทุกคนในโรงเรียนต้องมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน และมีเป้าหมายเดียวกันในการดำเนินงาน บุคลากรทุกคนต้องทำงานร่วมกันอย่างสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ส่งเสริมให้ทุกคนได้ทำหน้าที่เป็นผู้นำและผู้ตาม สนับสนุนซึ่งกันและกันในการทำงาน

2.3 ด้านการสอนและใช้สื่อการสอน ควรดำเนินการดังนี้ ขึ้นวางแผน ผู้บริหารและครูจัดประชุมเพื่อร่วมกันกำหนดค่านิยม วิสัยทัศน์ และเป้าหมายด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาด้านการสอนและการใช้สื่อการสอนของครู เพื่อวางแผนแก้ไขและพัฒนา ร่วมกันศึกษาแนวทาง เทคนิค การสอน วิธีการสอนและการใช้สื่อการสอนแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ครูจัดเตรียมสื่อการสอนตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ครูนำเสนอแนวทางการพัฒนาการสอนและการใช้สื่อการสอนลงใน ID Plan ของตนเอง ผู้บริหารและครูร่วมกันจัดทำโครงการพัฒนามาตรฐานด้านการสอนและการใช้สื่อการสอนในรูปแบบ PLC ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูมีการประชุมกำหนดวิสัยทัศน์และสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการใช้สื่อการสอน สอดคล้องกับ ภัทรวิดี จำปารัตน์ (2563) ซึ่งวิจัยพบว่า การพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา ทำให้ครูมีความรู้และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาเพิ่มขึ้น ครูสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา แล้วนำไปปฏิบัติจริงกับนักเรียนในแต่ละชั้นเรียนได้

2.4 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ควรดำเนินการดังนี้ ขึ้นปฏิบัติ ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง กำหนดผลการเรียนรู้ จัดทำคำอธิบายรายวิชา และหน่วยการเรียนรู้ ออกแบบและวางแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทและปัญหาของผู้เรียน ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสม ผู้บริหารสังเกตการสอน นิเทศ กำกับ และติดตามการสอนของครูเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารและครูได้จัดทำแผนการเรียนรู้และนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละห้องเรียน สอดคล้องกับ สราวุธ แวงธิดา (2562) ซึ่งวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา ครูที่สอนระดับชั้นเดียวกันจากต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ควรมีการบูรณาการ โดยออกแบบหน่วยบูรณาการและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ค้นหา และวิเคราะห์สิ่งที่นักเรียนสนใจ เพื่อนำมากำหนดเป้าหมายและออกแบบในการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2.5 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ควรดำเนินการดังนี้ ขึ้นสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครู ร่วมกันการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จุดเด่น จุดด้อย และปัญหาที่พบในการบริหารจัดการชั้นเรียนในแต่ละชั้น ผู้บริหาร

เปิดโอกาสให้ครูทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียน มีการประชุมสะท้อนคิดผลการปฏิบัติเพื่อหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาอย่างน้อยเดือนละครั้ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารและครูร่วมกันประชุม รายงานผลการดำเนินงานการบริหารจัดการชั้นเรียน สอดคล้องกับ วิวารวรรณ เพ็ชรนาว่า (2563) ซึ่งวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร ได้แก่ โครงสร้างองค์กรที่มีเครือข่ายการสนับสนุนที่ดี มีเสรีภาพ การบริหารจัดการของฝ่ายบริหารที่ชัดเจน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู

2.6 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ควรดำเนินการดังนี้ ขั้นปฏิบัติ ครูนำเครื่องมือ/วิธีการวัดและประเมินผลมาใช้จริงตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ในหลักสูตร ครูใช้เครื่องมือ/วิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับผู้เรียน และสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดที่ออกแบบไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารและครูมีวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ได้อย่างเหมาะสมตามสภาพจริง สอดคล้องกับ ศักดิ์นรินทร์ นิลรัตน์ศิริกุล (2563) ซึ่งวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาศมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศติดตามสามารถพัฒนาผู้ร่วมวิจัยที่มีปัญหาด้านการใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลให้มีความรู้ความเข้าใจและความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้บรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรนำข้อมูลผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนพานพสกสวส์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ไปใช้ในการกำหนดนโยบายและดำเนินงานตามแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โรงเรียนพานพสกสวส์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ครูนำผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โรงเรียนพานพสกสวส์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาสมรรถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของตนเองและเพื่อนครูตามแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โรงเรียนพานพสกสวส์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาด้านการวิจัยและพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โรงเรียนพานพสกสวส์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โรงเรียนพานพสกสวส์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

รายการอ้างอิง

- แจ่มทอง ศิริแสงเลิศ. (2561). “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21”. เอกสารการสอนชุดวิชา 23728 นวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปองทิพย์ เทพอริย์. (2557). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร.
- ปฐมพร ชัมมาภิรตตระกูล. (2565). *ครูสภากำหนดแนวทางการดำเนินการ PLC วั 3 ขั้นตอน*. สืบค้นจาก <http://patomporn2523.blogspot.com/2019/08/plc-3-1.html> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2565.
- ประเสริฐ ศรีสาดี และคณะ. (2565). *ครูสภา : PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community)*. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/a/esdc.go.th/kpt1-plc/home/plc1> สืบค้นเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2565.
- ภัทรวดี จำปรัตน์. (2563). *การพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสวี (บ้านนาโพธิ์) จังหวัดชุมพร*. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี.
- มินตรา ลายสนิทเสรีกุล และปิยพงษ์ สุเมตติกุล. (2557). “กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพากรุงเทพมหานคร. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (Online Journal of Education : OJED)*. 9(3), 392-406.
- วิราวรรณ เพ็ชรนา. (2563). *แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร.
- วิทวัส ดวงกุ่มเมศ และวริรัตน์ แก้วอุไร. (2560). “การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น”. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*. 11(2), 1-13.
- วิชัย แหวนเพชร. (2554). *ครูยุคใหม่กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : สภาคณาจารย์และข้าราชการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- ศราวุธ แวงธิสาร. (2562). *การพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม. นครพนม.
- ศักดิ์นรินทร์ นิลรัตน์ศิริกุล. (2563). *การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก : กรณีศึกษาสหวิทยาเขตสตึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.

- สถาพร พงษ์พิบูล. (2555). “คุณภาพผู้เรียน เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ (Quality of Students Derived from Active Learning Process)”. *วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา*. 6(2), 1-13.
- สุรัตนา เครือชาติ. (2562). สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม. นครพนม.
- สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา. (2561). หน่วยที่ 6 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาการศึกษาในประมวลสาระชุดวิชาวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2556). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานฯ.
- Asia Society. (2011). *Improving Teacher Quality Around the World: The International Summit on the Teaching Profession*. New York: Asia Society.
- Bonwell, C.C. and Eison, A.J. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom*. Washington, D.C.: George Washington University.
- The National Institute of Education (NIE). (2009). “Graduated Teacher Competencies Framework: GTCF,” in *Nanyang Bulletin AY 2008-2009: GRADUATE*. p. 56-59. Nanyang: Nanyang Technological University.